

30 december 2023

Beste leden en andere belangstellenden,

Met de kerstdagen achter de rug, en het nieuwe jaar in het verschiet, vinden we tijd voor een kleine pas op de plaats, terugblik en reflectie.

We hebben als Associatie Wijkteams een fantastisch bewogen jaar achter de rug. Onze eerste doelstelling 'samen leren en ontwikkelen' heeft een vlucht genomen, in de verschillende leergroepen van het leernetwerk, in bijeenkomsten van de Associatie, groot en klein, in de levendige conversaties in de Appgroep, en in persoonlijke ontmoetingen en uitwisselingen. Onze tweede doelstelling 'landelijk de stem van wijkteams vertolken' is zichtbaar en voelbaar, met deelname in verschillende landelijke gremia. We doen dat met en door leden, op plekken teveel om op te noemen. Het werk en geluid van lokale teams emancipeert.

We snappen steeds beter wat het betekent om een lokaal team te zijn. We hebben geformuleerd welke opdracht we daarvoor willen krijgen en, op hoofdlijnen, welke randvoorwaarden dat mogelijk maken. We weten dat concrete impact voor inwoners en wijken bereikt wordt door 'iets te doen' voor het collectief én voor de individuele inwoner, door samen te werken, en door kritisch terug te praten, als strategisch partner van de gemeente.

We hebben met het bestuur van de Associatie onze why, how en besturingsvisie aangescherpt. Op de dag van de wijkteams brachten we de lessen, groot en klein, bij elkaar. We denken grondig na over betekenisvol monitoren, en over rechtsbescherming voor de inwoner. We verzamelen, met de kennisinstituten, praktijkkennis over het vakmanschap van wijkteams, en over het werken aan de sociale basis. Het werken aan veiligheid, was het thema voor het leernetwerk afgelopen jaar. Alle verzamelde lessen en inzichten laten we stollen in aanvullende bouwstenen voor ons kwaliteitsstatuut. Dit alles kun je [hier](#) en [hier](#) op onze website terugvinden. En we gaan door! Een nieuw beleidsplan ligt alweer klaar, wetende dat plannen maken eeuwig eenvoudiger is dan concrete vooruitgang boeken. En dat laatste is wat we uiteindelijk willen: stap voor stap, zoekend, ploeterend en soms ook dwalend, een stapje verder komen in de wijze waarop lokale teams hun bijdrage kunnen leveren aan het versterken van het gewone leven van inwoners en wijken. *Kwaliteit moet je doen!* Op de grens van het jaar delen we de lessen die wij geleerd hebben in 2023.

1. Het begint altijd met de ontmoeting

Waar je ook bent, wat je ook doet, wat je doelen, wensen, dromen ook zijn, als je 'iets gaat doen' in de wereld, dan kom je andere mensen tegen. Het begint dan met de ontmoeting, kennis maken, belangstelling tonen, elkaar zien. Als professional, maar vooral ook als mens. Wie ben je, wat drijft je, wat heb je meegemaakt? Dat zijn vragen die altijd en overal gesteld zouden moeten worden, of je nou als professional een inwoner treft, als beleidsmedewerker met je evenknie bij een andere organisatie praat, of als je 'landelijk je stem laat horen'. Zonder de ontmoeting, én de verbinding op persoonsniveau die daardoor ontstaat, kom je nergens.

In de ontmoeting gaat het erom elkaars perspectief te erkennen, waarderen, en begrijpen, in het besef dat dat nooit uitputtend kan, want de ander heeft er lang voor geleerd en veel ervaring op gebouwd. De persoonlijke ontmoeting helpt in het opbouwen van het benodigde vertrouwen: ik kan jouw perspectief niet 100% doorgronden, maar ik ben bereid jouw praktische wijsheid te

laten meetellen. Alle onderzoek wijst dat uit: dit persoonlijke element, het contact, de verbinding, de synergie die ontstaat, maakt dat er iets in beweging kan komen. Laten we elkaar veel en vaak ontmoeten, en écht proberen te zien. Wie ben je, wat drijft je, wat heb je meegemaakt?

2. Rolvastheid helpt je verder

Het volbrengen van je 'missie', of dat nou op persoonlijk, of professioneel niveau doet, doe je vanuit je eigen perspectief. Je hebt een taak, een rol, een opdracht, hoe je het ook wil noemen. Die rol kleurt jou en je missie. Die bepaalt ook waar je invloed wel en niet zit. Omdat verschillende taken en rollen verschillende mogelijkheden en bevoegdheden met zich meebrengen. Een uitvoerend medewerker heeft een andere rol en taak, dan een bestuurder, of een beleidsmedewerker. Een jeugdbeschermer heeft een andere rol, en bevoegdheden dan een gezinswerker of een spv-er, de wetgever een andere rol en bevoegdheden dan het veld. Hoe duidelijker je snapt wat je taak is (en wat niet), hoe groter de kans dat je daar (heel) goed in wordt. Wat je moet weten en kunnen, hangt af van je rol en bevoegdheden daarbij. Dus 'goed zijn in je vak' gaat over expertise en vaardigheden, én over rolvastheid. Laten we in de ontmoeting het licht op die rollen zetten: wie ben je, wat is je taak en je mogelijkheden/bevoegdheden daarbij? Waar zit je invloed en waar ook niet?

3. Je laten veranderen is het geheim

En dan begint de samenwerking. Samen wil je iets bereiken. Je kunt iets heel goed, de ander ook, je weet je eigen rol en die van de ander. Samen ga je vlammen. Kat in het bakkie, toch? Mooi niet, dan begint de ellende namelijk. De enige manier waarop samenwerking zal gaan slagen, is namelijk als je bereid bent al je kennis en expertise weer ter discussie te stellen. En, sterker nog, als je bereid bent de ander jouw werk te laten veranderen (luister [hier](#) naar een podcast over samenwerking). Dat is iets meer dan 'weten wat je niet weet' (en daar dan een ander voor nodig hebben). Als er niks verandert aan je eigen werk, op het moment dat je meerdere mensen nodig hebt om een klus te klaren, dan werk je niet echt samen. Dat is een hersenkraker die we nog maar heel moeilijk kunnen begrijpen. We doen een poging.

Als ik iets heel goed kan, en jij ook, en de optelsom van die twee taken, zorgen voor de goede uitkomst, dan kun je dat na elkaar, of zelfs gelijktijdig doen. Maar het blijft los van elkaar. Zoals kinderen in de zandbak die de naast elkaar aan het scheppen zijn. De ene vult graag bakjes, en kan dat ook heel goed. De ander keert de bakjes om, en kan dat ook heel goed. Het resultaat is een rijtje zandtaartjes (die een derde dan weer graag kapot maakt). De enige afstemming die er nodig is, gaat over planning.

Echter, als je echt samen zandkastelen gaat bouwen, dan ga je nèt iets andere vormpjes gebruiken, een andere omkeertechniek gebruiken, en een keertje niet kapot maken, terwijl je dat wel wil. Onder invloed, in die samenwerking, ontstaat iets nieuws. Je kunt dan niet meer 100% varen op je *eigen* uitgangspunten, overtuigingen en waarden, al dan niet gestold in richtlijnen of voorkeursgedrag. In de samenwerking laat je je veranderen door de ander: je doet iets niet, of juist wel, of anders, dan je zonder de samenwerking zou doen. Denk aan de veelgehoorde discussie: 'maar dan ga jij mijn werk overdoen'. Iedereen snapt dat dat niet wenselijk is, maar om dat te veranderen moeten beiden *kunnen en mogen* veranderen. Samenwerken vraagt dus zowel om kritisch terugpraten, als om kwetsbaar reflecteren op jezelf. Dat vraagt *lef* (om de 'logica van gepastheid' te doorbreken), *compassie* (om te durven erkennen dat je het mis had), en *tijd* (om over de grens van je kerntaak heen, samen aan iets nieuws te werken). Laten we die tijd ook nemen, en lef en compassie tonen! Voor elkaar en voor onszelf.

4. *Niemand is de baas en iedereen maakt het verschil in een netwerk*

Met alle verschillende taken, verantwoordelijkheden, opvattingen, waarden, normen, wensen en drijfveren die in een netwerk een rol spelen, is eenheid ver te zoeken. Er is niet één iemand, of één instantie 'de baas' in een netwerk. Iedereen speelt zijn rol en dan gebeurt er wat er gebeurt (POSIWID, voor de liefhebber zie [hier](#)). Daarbij is onzekerheid ook altijd een gegeven. We weten niet altijd precies wat er aan de hand is, we kunnen niet alles oplossen of voorkomen, niemand kan in de toekomst kijken en niemand heeft compleet zicht op wat er aan de hand is, of wat er nodig zou zijn. Dat moeten we niet wegedeneren (door integraal beleid, of een integraal handelingskader te willen maken), maar als uitgangspunt omarmen. Om vervolgens te kunnen bepalen wat er – gegeven die onzekerheid en ambiguïteit – wèl mogelijk is. En dat blijkt dan toch weer best veel. Op voorwaarde dat mensen, en vaak gebeurt dat in de ontmoeting, met overtuiging en vasthoudend een vraagstuk beetpakken. Of dat nou gaat om een vraagstuk van een inwoner, van een wijk, van een gemeente, of van een landelijke opgave, vaak blijkt het toch mogelijk, stap voor stap, doorploeterend, om verschil te maken. Vanuit een persoonlijke bevlogenheid (en dan zijn we weer terug bij ons eerste punt). Dat vraagt om een realistische, bescheiden én bevlogen houding in beleid en uitvoering.

Het dagelijks bestuur en het programmateam van de Associatie Wijkteams wensen jullie allen dat je vanuit je eigen bevlogenheid, samen met anderen, ergens op enig moment in 2024 voor iemand verschil kunt maken. Alleen ga je harder, maar samen kom je verder!

An Theunissen, Lex van Eijndhoven, Cecile Ter Beek, Jolanda Spoelstra, Madri Abdelaziz, Sophie Hospers